208. Torstaina 16 päivänä helmikuuta 1995

kello 18

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, arvonlisäverolain ja verohallintolain sivullisen tiedonantovelvollisuutta ja viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevien säännösten muuttamisesta 7642

Hallituksen esitys n:o 336
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 98

2) Ehdotukset laiksi valtion tilintarkastusvirastosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 7643

Lakialoite n:o 108
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 99

3) Ehdotus laiksi valtiontilintarkastajien ja valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja ,,

Hallituksen esitys n:o 342
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 100

4) Ehdotus laiksi tuloverolain 82 §:n muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys n:o 367
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 101

5) Ehdotukset laiksi arvonlisäverolain 46 a §:n kumoamisesta 7644

Lakialoitteet n:ot 113 ja 114
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 102

6) Ehdotus laiksi Siemenperunakeskuksen tuotantoalueella noudatettavista perunanviljelyn vaatimuksista 7644

Hallituksen esitys n:o 364
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 41

7) Ehdotus laiksi teurasruhojen punnituksesta annetun lain kumoamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys n:o 363
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 42

8) Ehdotus laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta ..... ,,

Hallituksen esitys n:o 361
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 43

9) Ehdotus laiksi emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä ..... ,,

Hallituksen esitys n:o 362
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 44

10) Ehdotukset laiksi asuinhuoneiston vuokrauksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 7645

Hallituksen esitys n:o 304
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 24

Ainoa käsittely:

11) Ehdotus puhemiehelle tulevasta määrärahasta niiden kulujen korvaamiseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien aikana 7660

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho E., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alho, Anttila S-L., Apukka, Astala, Bell von, Björkenheim, Donner, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hassi, Hautala, Hiltunen, Hurskainen, Häkämies, Ihamäki, Isohookana-Asunmaa, Jouppila, Jurva, Järvilahti, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kalliomäki, Kanerva, Kauppinen, Kemppainen, Kohijoki, Komi, Korhonen, Korkeaoja, Kuittinen, Laaksonen, Lahtinen, Lamminen, Laukkanen M., Laukkanen V., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Louekoski, Louvo, Nordman, Nyby, Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Perho-Santala, Polvi, Pulliainen, Pura, Rajamäki, Rauramo, Rehn E., Rehn O., Renko, Rinne, Rusanen, Räty, Saari, Sasi, Savela, Stenius-Kaukonen, Takala, Toivonen, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja, Vihriälä, Viljamaa, Virrankoski, Vuoristo, Väistö ja Westerlund.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Louekoski, Alho, Bell von, Rauramo, Ollila, Ala-Harja, Paloheimo, Varpasuo ja Korhonen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat

tästä päivästä sairauden takia edustajat Kalliomäki ja Liikkanen, virkatehtävien takia edustajat E. Aho, Enestam, Jäätteenmäki, Nyby ja Pekkarinen sekä yksityisasioiden takia edustajat Ala-Nissilä, Donner, Dromberg, Gustafsson, Haavisto, Hiltunen, Häkämies, Ihamäki, Jurva, Jääskeläinen, Kaarilahti, Korhonen, Korkeaoja, Kuittinen, Laaksonen, Lahtinen, Lamminen, M. Laukkanen, Lehtinen, Lehtosaari, J. Leppänen, Lindqvist, Louvo, Nordman, Perho-Santala, Pulliainen, Rajamäki, Rinne, Räty, Saari, Sasi, Savela, Takala, Vehkaoja, Vihriälä, Vuoristo ja Väistö sekä

tästä ja huomisesta päivästä sairauden takia ed. Hurskainen sekä yksityisasioiden takia edustajat Isohookana-Asunmaa, Lax, Renko ja Westerlund.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 818, 820, 824, 826, 828, 831, 832, 834—836, 838, 839, 841, 843 ja 848. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi verotuslain, ennakkoperintälain, arvonlisäverolain ja verohallintolain sivullisen tiedonantovelvollisuutta ja viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevien säännösten muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 336
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 98

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevaan verotuslakiin on kohdistunut tavallista enemmän mielenkiintoa, koska siinä verottajalle annetaan työkaluja harmaan talouden kuriin saamiseksi. Siksi olikin erittäin hyvä, että tiedotusvälineet seurasivat tarkasti lakiesityksen käsittelyä verojaostossa. Valitettavasti vain verojaoston hallituspuolueiden jäsenten halu suojella verojen pimittäjiä pistettiin koko verojaoston piikkiin. Todellisuudessa kuitenkin oppositio yhtenäisenä oli koko lain käsittelyn ajan avoimen tiedonsaannin kannalla.

Onneksi verojaoston porvarijäsenet lopulta luopuivat tekemästä muutoksia hallituksen esityksen pykäliin. Valitettavasti he kuitenkin kirjauttivat mietinnön perusteluihin verotietojen pimittämistä suosivat näkemyksensä.

Arvoisa puhemies! Vaikka MTK ei olekaan eduskuntapuolue, se on saanut vahvan puumerkkinsä mietintöön. Metsätaloussuunnitelmat pidetään jatkossakin verottajan ulottumattomissa. Itse edustan sitä kantaa, että jos bisnekset ovat sellaisia, että ne kestävät päivänvalon, niin miksi ne eivät sitten voisi olla päivänvalossa. Ellei ole mitään pimitettävää, niin miksi pitää pimittää?

Ainakaan metsänomistajien ei tarvitsisi verottajaa pelätä, koska tällä hallituskaudella metsänomistajille on luotu veroparatiisi. Ensin kiinteistöverossa metsät jätettiin verotuksen ulkopuolelle. Sitten pääomatuloverolaissa metsänomistajat saivat valita joko pinta-ala- tai myyntituloverotuksen oman mielensä mukaisesti, ja metsätuloverothan voi minimoida sillä, että ensin myi metsät paljaiksi pinta-alaperusteisen verotuksen mukaisena ja sitten hakeutui myyntituloperusteiseen verotukseen.

Arvoisa puhemies! Koska en voi hyväksyä verotietojen pimittämistä, ehdotan vastalauseen mukaisesti, että eduskunta ei hyväksyisi mietinnön kannanottojen loppuun kirjattuja kolmea viimeistä kappaletta, joista ensimmäinen alkaa siis sanoilla: "Valiokunnan käsityksen mukaan - -".

Ed. Hämäläinen: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva esitys lisää viranomaisten yhteistyötä pimeän talouden paljastamiseksi ja saattamiseksi myöskin verotuksen piiriin. Toivon, että ministeri Viinanen ja verojaoston puheenjohtaja Sasi olisivat tähän mennessä ehtineet selvittää keskinäiset välinsä. Ministeri Viinanen ennätti täällä istunnossa aiemmin ylimalkaan syyttää verojaostoa esityksen hidastelusta. Mietinnöstä saa kalpean aavistuksen käsittelystä. Kokoomus ja keskusta pyrkivät kaikin voimin estämään tämän viranomaisten yhteistyön tehostamisen ja pimeän talouden esille saamisen. Verojaoston puheenjohtaja valitettavasti ei ole täällä tekosistaan vastaamassa, mutta mietintö kertoo omaa kieltään. Se kertoo sen saman, joka on näkynyt kaikkien muidenkin verolakien käsittelyssä. Ainakaan metsätaloutta eivät koske sen paremmin verolait kuin viranomaisten yhteistyö pimeän talouden selvittämiseksi. Tähän pyrittiin, samoin kuin kaiken muunkin yhteistyön estämiseksi, pankkien ja verottajan tietojen vaihdon estämiseen. Kaikkiin näihin kokoomus pyrki.

Hallituksen esitys on nyt kuitenkin tullut valiokunnassa hyväksytyksi. Mietintö pyrkii omalta osaltaan vesittämään kuitenkin hallituksen esitystä.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Luukkaisen ehdotusta mietinnön kolmen viimeisen kappaleen poistamisesta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

2) Ehdotukset laiksi valtion tilintarkastusvirastosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Lakialoite n:o 108
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 99

Keskustelua ei synny.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi valtiontilintarkastajien ja valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 342
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 100

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi tuloverolain 82 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 367
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 101

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laiksi arvonlisäverolain 46 a §:n kumoamisesta

Kolmas käsittely
Lakialoitteet n:ot 113 ja 114
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 102

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, lakialoitteisiin n:ot 113 ja 114 pohjautuva lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi Siemenperunakeskuksen tuotantoalueella noudatettavista perunanviljelyn vaatimuksista

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 364
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 41

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus laiksi teurasruhojen punnituksesta annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 363
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 42

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 361
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 43

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus laiksi emolehmä- ja uuhipalkkioiden kiintiöistä

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 362
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 44

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotukset laiksi asuinhuoneiston vuokrauksesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 304
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 24

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Lakiesitys tulee johtamaan siihen, että voimassa olevia vuokrasuhteita sanotaan irti, ja se johtaa vuokrankorotuksiin. Samoin kaikki nämä lait olivat erittäin heikosti valmisteltuja. Niistä puuttui mm. konkurssin ja velkajärjestelyjen yhteydessä tarvittavia pykäliä. Suurelta osin lakiesitys jouduttiin kirjoittamaan uudella tavalla. Meillä ei ollut mitään mahdollisuutta saada tarvittavaa lakivaliokunnan lausuntoa eikä uutta asiantuntijakierrosta.

Mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisesti ehdotan lakiehdotusten hylkäämistä.

Ed. Seppänen: Arvoisa puhemies! Huoneenvuokralain muutosesitys liittyy siihen, että 700 000 vuokrasopimusta Suomessa joutuu uudelleenarvioinnin kohteeksi. Tällä tavalla muutetaan vapaaseen sopimusoikeuteen liittyen taannehtivasti vuokrasopimusten ehtoja. Menettely kuulostaa omituiselta. Kuinka voidaan jälkikäteen muuttaa jo tehtyjen vuokrasopimusten ehtoja? Tämän vuoksi ympäristövaliokunta pyysi asiasta perustuslakivaliokunnan lausunnon. Perustuslakivaliokunta ei nähnyt huomautettavaa tältä osin lakiesityksessä. Tämän vuoksi me emme voineet ympäristövaliokunnassa asettaa lakiesityksen perustuslaillisuutta kyseenalaiseksi.

Toinen ongelma liittyi siihen, että kysymys on lähinnä sopimusoikeuteen liittyvistä muutoksista enemmänkin kuin varsinaisesta asumiseen ja rakennustoimintaan liittyvästä lakiesityksestä, joka perinteisesti kuuluu ympäristövaliokunnan toimialaan. Olisimme halunneet asiasta lakivaliokunnan lausunnon sen vuoksi, että lakivaliokunta on eduskunnan asiantuntijavaliokunta sopimusoikeuteen liittyvissä kysymyksissä. Kuitenkaan lakivaliokunta ei halunnut antaa ympäristövaliokunnalle asiasta lausuntoa.

Tätä pidän ongelmallisena. Asia nimittäin liittyy siihen perustavaa laatua olevaan epäkohtaan, että ympäristöministeriö toi eduskunnan käsiteltäväksi kolme merkittävää asiaa aivan eduskuntakauden loppupuolella: asuntopoliittisen selonteon, huoneenvuokralain muutosesityksen ja rakennuslain muutosesityksen.

Tänään on selvinnyt, että rakennuslain muutosesitys oli niin huonosti valmisteltu ja niin puutteellinen, että hallituspuolueet eivät halunneet enää sitä käsitellä tästä eteenpäin. Meillä ympäristövaliokunnassa oli hyvin suuri valmius tuottaa asiasta mietintö. Itse asiassa käsittelemme asiaa edelleen huomenna aamulla. Tänään hallituspuolueiden edustajat ilmoittivat, että he eivät halua käsitellä enää asiaa hallituksen esityksen pohjalta. Tämä osoittaa, miten huonosti näissä asioissa hallitus esityksensä valmistelee: edes hallituspuolueiden edustajat eivät halua käsitellä hallituksen esityksiä loppuun saakka.

Huoneenvuokralain osalta tilanne on sama. Valitettavasti emme kuitenkaan valiokunnassa ole pystyneet käsittelemään sitä sillä perusteellisuudella, jonka se olisi vaatinut, johtuen siitä, että meillä ei ollut lakivaliokunnan lausuntoa. Lakivaliokunnan olisi pitänyt ilmaista eduskunnan sopimusoikeuden asiantuntijana tästä asiasta käsityksensä, ja niin me olemme joutuneet tuomaan tänne erimielisen mietinnön hallituspuolueiden kansanedustajien äänin opposition kansanedustajien ääniä vastaan. Emme pystyneet tuottamaan toista käsittelyä varten pykälämuutosesityksiä, koska koko hallituksen esityksen rakenne oli niin ongelmallinen. Pykälämuutosesitykset olisivat säteilleet liian moniin toisiin pykäliin, jotta asiasta olisi voitu tehdä vaihtoehtoinen mietintö. Sen takia ed. Kauton esittämä hylkäysehdotus on perusteltu. Mitään muuta vaihtoehtoista esitystapaa tässä ei ole kuin koko lakiesityksen hylkäys. Sen takia minä kannatan ed. Kauton hylkäysehdotusta.

Tämä laki ei parane yksityiskohtaisilla muutoksilla, vaan tämän valmistelu olisi pitänyt asettaa kokonaisuudessaan uusiksi. Olisi pitänyt toimia samalla tavalla kuin eduskunta toimii rakennuslain käsittelyn yhteydessä. Rakennuslaki joutuu nyt kokonaan uuteen valmisteluun. Toivottavasti saamme lähivuosina sellaisen lakiesityksen, että meidän ei tarvitse sitä kirjoittaa eduskunnassa enää uudelleen alusta lähtien, niin kuin nyt olisimme joutuneet tekemään, jos olisimme halunneet hyvän lakiesityksen. Siihen meillä ympäristövaliokunnassa oli valmiutta, mutta siihen hallituspuolueiden edustajat eivät enää halun-

neet mennä ja halusivat keskeyttää lain asiallisen käsittelyn. (Ed. Ukkola: Kuka jarrutti?) — Ed. Ukkola, minusta tämä on kohtuuton syytös, että ympäristövaliokunnassa olisi rakennuslakiesityksessä esiintynyt jarrutusta, koska yhtään kertaa asiassa ei äänestetty valiokuntakäsittelyn aikana.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Ed. Seppänen, kyseessä on huoneenvuokralaki!

Puhuja: Kyseessä on hallituksen huonosti valmistelema esitys, jolle on analogia rakennuslaissa, eli tässä olisi pitänyt toimia samalla tavalla kuin rakennuslain yhteydessä toimittiin, kirjoittaa lakiesitys uudelleen, jotta se olisi ollut toimiva. Tämän takia, arvoisa puhemies, joudun tätä asiaa käsittelemään. Olisin halunnut, että olisi menetelty tässäkin asiassa samalla tavalla kuin on menetelty rakennuslain yhteydessä. (Ed. Luttinen: Hyvä aasinsilta tähän asiaan!)

Joka tapauksessa kysymyksessä on nyt huoneenvuokralain uudistusesitys ja täysin kelvoton esitys hyväksyttäväksi, täysin kelvoton ehdotus rakenteellisesti, teknisesti, juridisesti, ja sen takia ainoa vaihtoehto on hylkäys.

Mitä itse asiaan tulee, perusteluja vuokrasäännöstelyn purkamiselle on esitetty siitä näkökohdasta, että vuokrasäännöstelyn edellinen purku, joka vapautti myöhemmin tehdyt vuokrasopimukset säännöstelystä, olisi lisännyt jollakin tavalla vuokrattavien asuntojen määrää. Minusta tällaista johtopäätöstä ei voida tehdä suoranaisesti vuokrasäännöstelyn purusta johtuvaksi, vaan on tapahtunut kaksi muuta asiaa, jotka olennaisella tavalla liittyvät tähän samaan yhteyteen: toinen on taloudellinen lama ja toinen on pääomatulojen verouudistus.

Taloudellisen laman johdosta ihmisillä on ollut huomattavaa vaikeutta vuokrata huoneistoja niillä vapaiden markkinoiden hinnoilla, joita huoneistoista on peritty. Nimittäin vuokrasäännöstelyn purkautumisen jälkeen vuokrat ovat nousseet 40 prosenttia. Tämä 40 prosentin vuokrien nousu on johtanut siihen, että markkinoille on tullut uusia vuokra-asuntoja, ja näyttää siltä, että kysyntä ja tarjonta olisivat tasapainottuneet, mutta se on näköharha: se johtuu toimeentuloongelmista.

Toinen kysymys, joka tähän liittyy, on pääomatulojen verouudistus. Siltä osin kyllä varmasti on selvää, että vuokrauksen piiriin on tullut uusia asuntoja. Suomesta on tehty pääomatulojen veroparatiisi. Osingot ovat kokonaan verottomia, myyntivoittoja verotetaan 12,5 prosenttia, vuokria verotetaan 25 prosenttia. Todella, jos lähdemme siitä, että vuokrat ovat tällä tavalla etuoikeutetussa asemassa verotuksessa, kyllä sillä vaikutusta vuokra-asuntojen määrään on. Toisaalta sillä on kielteinen sosiaali- ja tulonjakopoliittinen vaikutus.

Meillähän on olemassa asuntotukijärjestelmä, joka osittain on kompensoinut vuokrankorotuksia, toisaalta sitten asumistuki vuotaa vuokranantajille, eli valtion rahoilla jotkut ovat pystyneet kompensoimaan vuokrankorotuksia, joita on aiheutunut eri tekijöistä.

Valtio on omilla toimillaan vaikuttanut myös vuokrien kohoamiseen säätämällä kiinteistöveron ja arvonlisäveron, nostanut sillä tavalla asumiskustannuksia. Asumistuki vuotaa sinne suuntaan. Toisaalta tämä hallitus omilla toimenpiteillään on pystynyt leikkaamaan asumistukea sillä tavalla, että ihmisten hätä on lisääntynyt, rahat virtaavat vuokranantajille, mutta sekään ei riitä. Vuokrat ovat nousseet tavalla, johon asumistuki ei ole riittänyt. Leikkaamalla asumistukea hallitus on saattanut ihmisten asumisen vaikeutettuun asemaan ja sosiaalisesti vaikeuttanut ihmisten perustarvetta, joka tässä tapauksessa on asuminen.

Arvoisa puhemies! Kiistän jyrkästi sen, että uusien vuokrasuhteiden vapauttaminen säännöstelystä olisi ollut kysynnän ja tarjonnan tasapainottumisen syy. Se, että on näennäisesti vapaita vuokra-asuntoja vapailla markkinoilla entistä enemmän, aiheutuu muista tekijöistä, joista keskeisin on lama. Se on patouttanut uusien vuokrasuhteiden syntymistä ja johtaa siihen, että tulevaisuudessa aikojen normalisoituessa monet tulevat markkinoille yhtä aikaa: Opiskelijat lähtevät kotoaan, kun siihen tarjoutuu taas tilaisuus. Voi olla, että pakosti avioliitossa elävät ihmiset vasta sen jälkeen purkavat avioliittonsa, joka nyt on taloudellisten pakkojen sanelema, ja sitä kautta patoutunut kysyntä tulee markkinoille. Me olemme sellaisessa tilanteessa samaan aikaan, kun rakennustoiminta on lamautunut monen vuoden ajaksi, että yhteiskunnassa on tosi sääntelemätön ja hillitsemätön tilanne vuokra-asuntomarkkinoilla. Se palvelee ennen muuta vuokranantajia. Hankalimmassa asemassa ovat ne, joilla on huonoimmat taloudelliset edellytykset vuokrata itselleen asunto.

Arvoisa puhemies! Tämän johdosta lakiesitys on ehdottomasti hylättävä. Toivon, että myös hallituspuolueiden edustajat ajattelevat ainakin

näin vaalien alla perusoikeuksien näkökulmasta kaikkein hankalimmassa asemassa olevia ihmisiä, ajattelevat ihmisiä, jotka ovat vuokranantajien armoilla entistä enemmän. Sen, että he ovat vuokranantajien armoilla, todistaa se, että ihan lyhyen ajan kuluessa kolmen vuoden aikana vuokrat ovat Suomessa päässeet nousemaan 40 prosenttia.

Mitä merkitsee se, että elintarvikkeiden hinta on alentunut muutaman prosenttiyksikön? Pääkaupunkiseudulla elintarvikkeiden hinta on alentunut vain puolet siitä, mitä muualla maassa Tilastokeskuksen tämänhetkisen tulkinnan mukaan. Kun asumisen kustannukset ovat jopa suuremmat kuin ruokakustannukset ja kun niissä on tapahtunut tämän suuruinen nousu, ei ole muuta mahdollisuutta kuin lain hylkääminen, jos me haluamme yhteiskunnassa toteuttaa ihmisten perusoikeuksia, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.

Ministeri T a i n a : Arvoisa puhemies! Ed. Kautolle haluan jälleen muistuttaa siitä, että asuntopoliittisen selonteon puheenvuorossa sosialidemokraatit tukivat vuokrasääntelyn purkua ja totesivat, että tässäkin on Suomesta tultava eurooppalainen, on tultava lisää vuokra-asuntoja markkinoille, ja vuokrasääntelyn purku vaikuttaa tähän suuntaan. Harmillista, että olette muuttaneet kantanne viimeviikkoisesta näkemyksestänne tässä suhteessa. (Ed. O. Ojala: Näinhän se on, ministeri!)

Ed. Kautto väitti, että lakiesitys on kirjoitettu valiokunnassa suurelta osin uudelleen. Tätä sanoisin liioitteluksi. Lakiesitykseen on tehty toki myös teknisiä korjauksia jonkin verran, mutta se on hyvin tavallista tässä talossa silloin, kun muut lait ovat muuttuneet ja niistä aiheutuvat tekniset korjaukset tehdään käsiteltävänä olevaan lakiin, ja näin on tapahtunut huoneenvuokralain kohdalla.

Valiokunta on tehnyt myös joitakin erittäin hyviä täsmennyksiä ja muuttanut joitakin pykäliä selkeämpään muotoon. Mielestäni valiokunta on tehnyt tässä suhteessa erittäin hyvää työtä. Siinä mielessä olen pahoillani siitä, että valiokunnan puheenjohtaja pitää valiokunnan työtä niin huonona. Totta kai se on hallituspuolueiden äänin viety eteenpäin, mutta se, että hallituspuolueet ovat sitä tukeneet, ei todista sitä, että valiokunta olisi tehnyt huonoa työtä, päinvastoin. Mielestäni lopputulos on todella hyvä.

Ed. Seppänen yrittää muutoinkin antaa sen kuvan, kun hän eri mieltä poliittisesti jostakin asiasta, että silloin olisi kysymys teknisesti huonosti valmistellusta asiasta. Kyllä silloin, kun poliittinen näkemys on toinen, se on tietenkin tunnustettava, sitä vartenhan tässä talossa eri puolueet ovat, että on eri näkemyksiä. Mutta sitä en pidä oikeana, että arvostellaan teknisesti huonosta valmistelusta esimerkiksi tämän lain tai rakennuslain yhteydessä. Molemmissa laeissa ministeriössä on tehty hyvää ja perusteellista työtä. Mielestäni valiokunnalla on ollut molempienkin lakien kohdalla hyvät mahdollisuudet myös näihin esityksiin perehtyä.

Ed. Seppänen väitti puheenvuorossaan myös, että kaikki sopimukset tulevat nyt ikään kuin uudelleen sovittaviksi. Näinhän ei tietenkään tapahdu. On mahdollista, että vuokrasopimuksia solmitaan uudelleen, (Ed. Laine: Onko tasavertaiset sopija-osapuolet?) mutta se edellyttää tietenkin molempien osapuolten suostumusta, eikä välttämättä ollenkaan niin tapahdu, että edes suuremmassa määrin aletaan sopimuksia uudelleen tehdä.

On totta, että vuokra-asuntokanta on todellakin huomattavasti lisääntynyt: 35 000 uutta vuokra-asuntoa on tullut markkinoille. Vuokrasääntelyn purku on ollut yksi mutta ei suinkaan ainoa tekijä. Aivan niin kuin ed. Seppänen totesi, siihen on monia syitä; verotus ja sijoitus-, myyntihaluttomuus ym. tekijät ovat vaikuttaneet asiaan. Vuokrasääntelyn purku on varmasti omalta osaltaan auttanut sitä, että uskalletaan antaa asuntoja vuokralle. Ajatellen valtion taloudellista tilannetta on erinomaista, jos yksityinen pääoma tulee vuokra-asuntomarkkinoille voimakkaasti mukaan. Se saattaa olla ainoa keino, jolla vuokra-asuntojen tarjonta turvataan ja edullisten vuokra-asuntojen kanta turvataan tässä maassa. Siitä syystä tämä nyt hyväksyttävänä oleva laki varmasti myös edesauttaa sitä, aivan niin kuin sosialidemokraatit totesivat, että vuokra-asuntoja tulee lisää.

Kaiken kaikkiaan toivoisin, että ed. Seppänenkin antaisi oman valiokuntansa työlle vähän suuremman arvon. Kyllä valiokunta on tässäkin suhteessa tehnyt hyvää työtä.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun ed. Seppänen totesi, että lakivaliokunta ei halunnut antaa asiassa lausuntoa, niin se ei pidä paikkaansa. Halua siihen kyllä olisi ollut, mutta aikaa ei ollut. Se johtui siitä, että kaikki käytettävissä ollut aika meni kihlakuntauudistukseen, jossa oppositio yhdessä kokoomuksen kanssa avusti jarrutuksessa ja koko aika

meni heidän jarrutushommaansa. Me emme onnistuneet saamaan asiasta lausuntoa, valitettavasti.

Ed. Louekoski merkitään läsnä olevaksi.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydentäen hieman ed. Aittoniemen lausuntoa voisi todeta, että sen lisäksi, että oli kihlakuntauudistus, jonka onneksi oppositio kokoomuksen tuella pystyi tässä muodossa estämään tulemasta täydelliseksi katastrofiksi, jota keskustapuolue hallintovaliokunnassa ja lakivaliokunnassa koetti ajaa, meillä oli kaikki nämä ja muun muassa ed. Aittoniemen kovasti toivomat salakuuntelua koskevat lait ja kaikki muu sellainen, mikä tietysti pitää myös tehdä, koska siinä olisi ollut tavattoman suuri työ.

Mutta kaiken kaikkiaan voin lohduttaa ympäristövaliokunnan puheenjohtajaa ja ed. Kauttoa sillä, että eivät siinä olisi auttaneet lausunnot sen vuoksi, että poliittinen tahto oli sen verran kova, että eivät ne lakitekniset virheet ja muut kömmähdykset, mitä siellä on, olisi haitanneet hallituspuolueita, vaikka siitä olisi väännetty minkälaista lausuntoa. Kysymys oli siitä, mitä ministeri totesi. He halusivat tämän poliittisen tarkoitusperän viedä läpi, eikä siitä oltu niin tarkkoja, vaikka tästä tulikin huono esitys.

Ed. V ä h ä n ä k k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Taina moitti ed. Seppästä siitä, että tämä pyrkii poliittisen näkemyksensä eristämään ja moitti ainoastaan muodollista puolta. Tätä vikaa, jos sitä viaksi voi sanoa, ei ainakaan ministeri Tainalla ollut puheenvuorossaan. Hän ei tuonut minkäänlaista puolustusta tekstikritiikkiin, jonka ed. Seppänen toi esiin, mutta toi esiin selkeästi oman raa'an poliittisen näkemyksensä. Tällä hetkellä nimenomaan vuokralaisen oikeusturva tällä lailla pienenee ja villi vapaus tulee rehottamaan vuokran suuruudessa tässä maassa.

Vielä on otettava huomioon, mitä ed. Seppänen ei muistaakseni tuonut esiin, että porvarihallituksen toimenpiteitten vuoksi monet osakkeenomistajat, omakotitalon omistajat ovat joutuneet velkakierteeseen ja myymään talonsa. He ovat tulossa nyt vuokralaisiksi, ja heilläkin on äänioikeus eduskunta- ja muissa vaaleissa. Muistakaa silloin, millä tavalla nyt olette kohtelemassa vuokralaisia.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän hyvin, että uudelle asuntoministerille voi tulla lipsahduksia, ja se tapahtui juuri tänään. Hän ei ole vieläkään ymmärtänyt sitä, että silloin kun päätettiin sääntelyn vapauttamisesta uusista vuokrasuhteista, siinä sosialidemokraatit olivat mukana ja olemme katsoneet, että se on toteutunut kohtalaisen hyvin tässä tilanteessa, missä olemme eläneet. Mutta ehkä ministeri Taina voisi hieman katsoa sitä, että nyt käsiteltävinä olevat lait koskevat olemassa olevia ns. vanhoja vuokrasuhteita, ja niiden purkamista emme todellakaan ole ilmoittaneet missään yhteydessä kannattavamme.

Ministeri Tainan kanssa olen samaa mieltä siitä, että valiokuntaa ei ole todellakaan syytä haukkua. Valiokunta joutui huomauttamaan kaksi kertaa ministeri Tainan johtamaa ympäristöministeriötä, että se älysi ottaa huomioon oikeusministeriön vaatimat lausumat, ja lisäksi valiokunta joutui tekemään sitä työtä, mikä olisi itse asiassa kuulunut ministeriöön.

En kuullut, minkä luvun ministeri Taina ilmoitti uusien vuokrasuhteiden osalta nettovoitoksi. Se on noin 35 000, ja siihen ovat todella vaikuttaneet ne syyt, mitkä ed. Seppänen mainitsi puheenvuorossaan.

Kun ministeri Taina tutkii vuokra-asuntotilannetta, soisin hänen tutustuvan siihen, mitkä ovat kaupunkien vuokrajonot tällä hetkellä. Ne ovat pitemmät kuin koskaan aikaisemmin, myös ministeri Tainan kotikaupungissa Tampereella.

Ed. M y l l e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan minäkin sanoa muutaman sanan ministeri Tainan arvioon sosialidemokraattien kannasta vuokrasääntelyn purkuun. On aivan eri asia, jos lähdetään vuokrasääntelyä purkamaan tilanteessa, jossa markkinat ovat tasapainossa. Tällä hetkellähän me olemme kaukana siitä tilanteesta. Jos nyt suhdannetaantuman aikana meillä on ollut tarjolla vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja, niin se ei tarkoita sitä, että meillä olisi markkinat tasapainossa, vaan nimenomaan sitä, mitä täällä on korostettu, että ihmisillä ei ole varaa vuokrata asuntoja. Nuoret ovat kotona. Opiskelijat ovat kotona. Muutetaan pienempiin asuntoihin.

Kun on täydellisesti laiminlyöty uusien vuokra-asuntojen rakentaminen, markkinoita ei myöskään saada tasapainoon. Meillä on odotettavissa todella vaikeat ajat siinä vaiheessa, kun patoutunut kysyntä purkautuu. Siinä tilanteessa,

vaikka sanotaan, että molemmilla on sopimusoikeus, sekä vuokralaisella että vuokranantajalla, on päivänselvä asia, että jos teoriassa katsotaan, että osapuolet ovat samassa asemassa, niin toki se, jolla on niukkuutta tarjota, on paremmassa asemassa, ja se tulee olemaan vuokranantaja sen vuoksi, että on laiminlyöty viimeisten neljän vuoden aikana täysin vuokra-asuntojen rakentaminen. Kun siihen liittyy vielä se, että sosiaalista vuokra-asuntotuotantoa poistuu nopeassa tahdissa seuraavien vuosien aikana käytöstä, ellei mitään tehdä, niin me olemme todella vakavassa tilanteessa.

Ed. Alho merkitään läsnä olevaksi.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla ei ole pätevyyttä arvioida lakiesitysten juridista tasoa, ja minä perustan tämän arvosteluni siihen kritiikkiin, jota oikeusministeriö on esittänyt ympäristöministeriölle näiden asioiden valmistelusta.

Tilanne on se, että ministeri Tainan edustama ministeriö, ennen kuin arvoisa ministeri tuli virkaansa, tuotti sellaisia yksipuolisia poliittisia esityksiä, että ei haluttu niiden laillisuutta asettaa arvioitavaksi esimerkiksi oikeusministeriöön. Tältä osin tuotettiin kelvottomia lakiesityksiä vaalikauden lopulla, mikä on saanut aikaan sen, että tämä laki on täällä käsittelyssä eduskunnan toiseksi viimeisenä istuntopäivänä ja rakennuslakia ei saatu läpi ollenkaan. Rakennuslaista esimerkiksi me pyysimme valiokuntana vielä oikeusministeriötä tiistaina tuomaan meille täksi päiväksi muutosesityksiä, mutta oikeusministeriö antoi meille lausunnon, jonka mukaan tämä on niin monimutkainen ja hankala lakiesitys, että ei pystytä tuottamaan ilman laajempaa valmistelua niitä esityksiä. Te kuitenkin toitte meille eduskuntaan ympäristöministeriöstä vaalikauden loppupuolella näitä esityksiä ilman, että ne oli valmisteltu huolellisesti, johtuen teidän poliittisista tavoitteistanne.

Minusta huoneenvuokralaki on hylättävä, vaikka myönnän, että valiokunnassa siihen on tehty sellaisia parannuksia, jotka hallituksen olisi pitänyt tehdä jo omassa esityksessään, mutta joita hallitus poliittisista syistä ei halunnut tehdä. Nämä muutokset, jotka tehtiin, ovat oikeusministeriön minimivaatimuksia, joita laille piti esittää. Substanssin osalta me olemme ehdottomasti hylkäyksen kannalla.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman hämmästelin, että ministeri Taina tuoreena ministerinä haluaa näin raivokkaasti puolustaa huonoa lainvalmistelutyötä, jota tämän lain osalta on ollut. Laskin tässä nopeasti, että 37:ää pykälää ainakin on muutettu. Arvoisa ministeri, ne muutokset, mitä valiokunnassa on tehty, eivät ole mitään pieniä stilistisiä muutoksia. Satun muistamaan, että ministeri vielä jokin aika sitten oli sosiaali- ja terveysvaliokunnassa varapuheenjohtajana ja hän silloin kyllä koki ongelmaksi sen, mikäli me saimme valiokuntaan huonosti valmisteltuja lakeja. Nyt yksikaks ministeri on valmis puolustamaan huonoa lainsäädännön valmistelutyötä. Arvoisa ministeri, ideologiasta asuntopolitiikassa voimme olla eri mieltä, mutta sitä en ymmärrä, että ministeri lähtee puolustelemaan huonoa lainvalmistelutyötä.

Muutoin lain sisältöön palaan varsinaisessa puheenvuorossani.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Myller jo selvitti ministeri Tainalle vuokrasopimusten uusimista. On totta tietysti, että niitä ei kokonaisuudessaan uusita silloin, kun sovitaan uudesta vuokrasta. Mutta tämähän on olennaista. Ei vuokrasopimuksissa mikään ole niin tärkeää kuin vuokrasta sopiminen. Jos tämä lainsäädäntö tulee voimaan, se merkitsee sitä, että vuokranantaja irtisanoo vuokrasopimuksen tehostaakseen vuokrankorotusvaatimustaan. Siinä tilanteessa vuokralainen joko joutuu hyväksymään korotetun vuokran, joka voi olla hyvin korkea korotus, tai lähtemään kadulle, ja vuokranantaja valitsee jonosta uuden vuokralaisen, jolta hän todennäköisesti saa vuokran, jota hän havittelee.

Tämä sopimusvapaus kahden näin eriarvoisessa asemassa olevan ihmisen tai tahon välillä on sellaista vapautta, jota ed. Louekoski joskus on kuvannut hyvin osuvalla ilmaisulla. Hänen suostumuksellaan siteeraan sitä. Se on vapaan ketun vapautta vapaassa kanatarhassa.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kyllä säälin ministeri Tainaa, kun hänellä on virkamiehistönä sellaisia vanhoja sääntelijöitä, joita vasemmisto aikanaan ympäristöministeriöön rekrytoi, niin asuntotoimeen kuin luonnonsuojelutoimeenkin.

Minä sanon ed. Haloselle, joka innokkaasti ärhenteli siitä, kun jarrutettiin silloin, kun eduskunnassa oli EU-käsittely: Mitä te teitte omassa

valiokunnassa, kun jarrutitte? Te tuhositte kihlakuntauudistuksen, joka olisi ollut järkevä ja säästänyt valtion rahaa. Toinen jarruttaja on ympäristövaliokunta, joka ei mitään muuta kuin huutaa sääntelyn perään. Minä muistan vuoden 91 syksyltä, kun demarien taholta vielä vaadittiin myönnytystä sille, että uusien asuntojen vuokrasäännöstely purettiin, miten pitkä oli se ponsiesitys, joka kolmannessa käsittelyssä hyväksyttiin. Mitä muuta te saitte vastineeksi siitä, että te hyväksyitte? Te ette tahtoneet millään hyväksyä vapautusta ettekä säännöstelyn purkamista siinä yhteydessä.

Kaikkein pahimmat pesäkkeet, innokkaimmat sääntelijät ovat ympäristöministeriössä, joka on ollut demarien läänitys 20 vuotta.

Ed. von Bell merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy vastata ed. Ukkolalle, että jos olisi mahdollista täällä luvata, voisin maksaa jokaisesta demaripäänahasta, mitä ympäristöministeriöstä löytyy, kympin. Kun ed. Ukkola väittää, että se on demarien miehittämä ja että siellä ovat kaikki vanhoja byrokraatteja, hän näkee omaa painajaistaan, mitä hän aina näkee, kun hän katsoo meihin demareihin päin.

Kun hän puhui uusien vuokrasuhteiden sääntelyn yhteydessä käsittelyssä olleesta ponnesta, huomauttaisin ed. Ukkolalle, että se hyväksyttiin yksimielisesti tässä salissa. Siinä oli nimittäin vielä paljon sisältöä. Mutta tietysti, jos keskittyy siihen, että muistaa joidenkin huomautusten mahdollisen pituuden mutta ei sisältöä, sille ei voi todellakaan mitään.

Edustajat Rauramo, Ollila ja Ala-Harja merkitään läsnä oleviksi.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä jäin epäilemään vahvasti, voiko väite ympäristöministeriön 20 vuodesta pitää millään paikkansa. Voi olla hetkellinen dementia, mutta minulla on sellainen tunne, että ei se ole ihan niin vanha ministeriö. (Ed. Louekoski: Se on kymmenen vuotta!) — Se on ehkä kymmenen vuotta. — Mutta ottaen huomioon ed. Ukkolan normaalinkin tavan puhua sosialidemokraateista tässä ei ollut mitään poikkeavaa.

Mutta kun hän syytti, arvoisa puhemies, että olemme jarruttaneet lakivaliokunnassa, ehkä on kuitenkin hyvä kertoa, että minä myönnän tämän syytteen niiltä osin, että olen puhunut 15 minuuttia lakivaliokunnassa. Minunlaiseltani todella hiljaiselta ihmiseltä, niin kuin te tiedätte, se on tietysti kova ponnistus. Mutta kun vertaa sitä ed. Väyrysen viikon kestäneeseen jarrutukseen, voi sanoa, että oppositio on yltänyt kovin vaatimattomaan tulokseen.

Ministeri T a i n a : Arvoisa puhemies! Tässä päästään todella perimmäisten kysymysten äärelle eli siihen, uskommeko me, että kansalaiset voivat sopia joitakin asioita aivan järkevällä tavalla ilman, että heitä tarvitsee ohjata tai lailla sitoa ja määrätä, vai kannatammeko me holhousta ja sääntelyä jne. Sehän on tietenkin oleellinen kysymys tässäkin asiassa. Ymmärrän hyvin, että vasemmalla laidalla ei hyväksytä sitä, että ihmisillä olisi omatkin mahdollisuudet hoitaa omat asiansa, vaan tarvittaisiin julkista ohjausta. Tässä on tietenkin niin merkittävä ero, että ymmärrän, ettei voida päästä yksimielisyyteen siitä, hyväksytäänkö tämä laki vai ei.

Mitä tulee oikeusministeriön rooliin, mihin täällä on viitattu, minä en todellakaan tiedä kaikista taustoista, koska en ole tämän esityksen antaja enkä valmistelussa ollut mukana. Mutta olen saanut sen käsityksen, että oikeusministeriö on ollut tässä eri vaiheissa mukana ja viime vaiheessa on pykäläkorjaukset myös valmisteltu oikeusministeriön kanssa yhteistyössä. (Ed. Seppänen: Miksei niitä tehty syksyllä oikeusministeriön kanssa yhteistyössä?)

Mitä taas tulee siihen, pystyykö oikeusministeriö rakennuslakiin antamaan uudet pykälät, joita on pyydetty, ymmärrän hyvin, että täysin toisenlaisen ja poliittisilta lähtökohdiltaan aivan erilaisen lain valmistelu päivässä jossakin ministeriössä lienee mahdoton tehtävä, ja ymmärrän, että siihen ei ole oikeusministeriöllä ollut valmiutta.

Ed. Myllerille: Muistaakseni ed. Myller puhui kaupunkien vuokrajonoista ja kehotti minua tutustumaan niihin. (Ed. Kautto: Minä!) — Ed. Kautto. — Olen jo tämän lyhyen postini aikana perehtynyt siihen tilanteeseen, mikä on eri kaupungeissa, ja vuokrajonot ovat todellakin kasvaneet. Se varmastikin johtuu siitä, että kansalaisten epävarmuus tässä taloudellisessa tilanteessa on suuri, samoin työttömyys. Ihmiset eivät uskalla ostaa omia asuntoja ja hakevat nyt vuokra-asuntoja sekä kaupunkien vuokra-asunnoista

että myös yksityisiltä markkinoilta. Koska vuokrajonot ovat pitkät ja vuokraaminen ylipäätään kiinnostaa tänä päivänä ihmisiä enemmän, on hyvä, että vuokramarkkinoille tulee monipuolista tarjontaa.

On jopa sellaisia vuokra-asuntojen hakijoita, joilla on niin hyvät tulot, että he pystyvät maksamaan korkeitakin vuokria ja asumaan sellaisissa kalliissa vuokra-asunnoissa, joita meillä aikaisemmin ei ole tarjolla ollut, kun on pelkästään omistusasumiseen keskitytty ja kun yksityiset vuokra-asuntomarkkinat todellakin lopahtivat Suomessa. Siinä mielessä se suuntaus, että tulee monipuoliset vuokramarkkinat, on erittäin hyvä asia. Uskon todella, että sääntelyn purulla pystytään tähän eurooppalaiseen suuntaan vaikuttamaan, niin kuin sosialidemokraatit omissa puheenvuoroissaan totesivat. (Ed. Halonen: Meillä on erilainen käsitys Euroopasta!)

Mitä tulee villiin vapauteen, ilmeisesti sosialidemokraattien ajatus on se, että jos on vapaus sopia ja päättää, niin silloin kaikki menee mönkään. Minä en todellakaan usko, että asiat toimivat Suomessa sillä tavalla, vaan aivan erinomaisella tavalla voidaan nämä vuokrasopimukset tehdä. Meillä lienee aika monilla edustajillakin kokemuksia vuokrasopimuksista ja vuokralla asumisesta. Ainakin minulla on eikä minulla ole mitään negatiivista käsitystä vuokranantajasta. (Ed. Halonen: Ministeri ei olekaan köyhä!) — Siinä vaiheessa, kun asuin vuokralla, olin opiskelija ja tuloja ei todellakaan paljon ollut. En enää asu, sen myönnän.

Mitä tulee siihen, että sosiaalista asuntotuotantoa poistuu käytöstä, joku viittasi siihen, ilmeisesti tarkoitetaan rajoitusten poistamisia vuokra-asunnoista. En usko, että ne poistuvat käytöstä, (Ed. Kautto: Vuokrakäytöstä!) koska vuokra-asuntoina ne kannattaa tietenkin pitää. En tiedä, kuka niitä ostaisi. Jos esimerkiksi kokonainen vuokratalo olisi mahdollista myydä, niin mistä löytyy ostaja? Se ei liene kovin kannattavaa. Tästä asiasta on paljon keskusteltu eri tahojen kanssa, muun muassa niiden, jotka vuokra-asuntoja omistavat, ja he ovat todenneet, että tällaista vaaraa ei todellakaan ole olemassa, että ne poistuisivat käytöstä.

Mutta pääasia on todella se, että meillä on monipuoliset markkinat ja meillä säilyy edelleenkin julkinenkin vuokra-asuntotuotanto, joten siinä suhteessakin vasemmisto voi olla aika huoleton.

Ed. Paloheimo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä yritän ymmärtää sitä, että ministeri ei vieläkään ymmärrä sitä, että on eri asia, kun puhutaan uusista vuokrasuhteista ja kun nyt puhutaan vanhoista vuokrasuhteista ja niiden purkautumisesta. Eli on kahdesta todella eri asiasta kysymys. Me uskomme todella, että ihmiset osaavat neuvotella ja sovitella. Niinhän tapahtuu nytkin kaikkien vuokrasuhteiden osalta, mutta on kyse myös siitä, taataanko sitä, että tuleva mahdollinen vuokralainen on edes jonkinlaisessa tasavertaisessa tai edes sinne päin viittaavassa tilanteessa vuokranantajan kanssa. Eikä ole kyse vain siitä hetkestä, kun sopimus tehdään. Asumisen yhteydessä ihmisen elämässä sattuu yhtä sun toista, mihin täytyy lainsäädännöllä olla keinot, miten niissä tilanteissa mennään eteenpäin.

Sitten asuntotilanteesta. Voin todella kertoa, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla on 23 000 ihmistä kaupunkien ja sosiaalisten yhtiöiden vuokrajonoissa. Tällä hetkellä on tilanne se, että tyhjiä asuntoja on noin 99, jotka ovat tyhjiä lähinnä sen vuoksi, että ne on joko remontoitava tai sitten on juuri muuttanut vuokralainen pois ja ennen kuin uusi tulee tilalle, kestää ehkä viikon tai pari pahimmassa tapauksessa.

Mitä tulee aravavuokrataloihin sijoittajiin, toivoisin, että ministeri perehtyisi asiaan. Nimittäin tilanne on se, että kyllä on suurta halua ostaa näitä yhtiöitä, maksaa niistä pois halvat aravat, ottaa välistä voitto ja sen jälkeen pistää kovalla rahalla vuokralle. Suosittelen tutustumista asiaan ennen puheita!

Ministeri T a i n a : Arvoisa puhemies! Aika paljon olen tänä lyhyenä aikana ehtinyt perehtyä tähän kysymykseen, eikä minun eteeni ole tullut yhtään sellaista tilannetta, jossa olisi löytynyt joku ostaja tai olisi keskusteltu siitä, että näille vuokrataloille on ostajia. On ihan mielenkiintoista kuulla, jos ed. Kautolla on esimerkkejä. Ekan konkurssitapauksessa näin tapahtui. Sille löytyi ostaja, mutta se lienee jonkinlainen poikkeustilanne, joten sitä ei voi verrata muihin tilanteisiin.

Mitä tulee siihen, olenko minä ymmärtänyt, että tämä koskee kaikkia vuokrasopimuksia, niin olen ymmärtänyt, ed. Kautto. Mutta ed. Kautto ei ole ymmärtänyt, kun minä olen todennut täältä sen, että en usko, että siitä huolimatta syntyy mikään villi tilanne. Enkä usko siihen-

kään uhkakuvaan, jonka ed. Seppänen esitti, että kaikki olemassa olevat vuokrasopimukset nyt irtisanottaisiin siitä syystä, että vuokrasääntely puretaan.

Ed. M y l l e r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vielä vastauspuheenvuoron ministerin puheenvuoron jälkeen, koska minun mielestäni ministerin käsitys tasa-arvosta sopimussuhteissa on kovin kummallinen ja se edustaa ennen muuta yltiöliberalistista ajattelua eli pitäköön jokainen huolen itsestään. Mutta tätä ajattelua vastustamaanhan syntyi ylipäätänsä sellainen yhteiskunta, joka toimii lainsäädännön pohjalta. Lainsäädäntöä tarvitaan juuri sitä varten, että myös niillä ihmisillä on oikeuksia, jotka eivät omista ja tämän omistamisen kautta saa erioikeuksia ja pääse niskan päälle yhteiskunnassa. Nyt on palattu kyllä hyvin hyvin kauas taaksepäin, kun tällä tavalla asioita ajatellaan kuin ministeri näkyy yhteiskunnallisesta tasa-arvosta ajattelevan.

Muistuttaisin siitä, että kokonaisia vuokrataloasuntoja myytiin viime vuosikymmenen lopussa hulluina vuosina. Siitä ei ole kovin kauan, ja se on aivan realistista totta.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vieläkin sanon, että kyllä minusta on surullista, että on yksi bunkkeri yhteiskunnassa, joka on päässyt niin pahasti sääntelyn ja vallan, ilmeisesti virkamiesten henkilökohtaisen vallan, makuun, ettei minkäänlaista periksiantoa tapahdu. Minä säälin suomalaisia ja Suomen vuokranantajia, kunhan tulee taas demarivalta ympäristöministeriöön. Sinne on keskittynyt asuminen ja rakentaminen, kaavoitus, maankäyttö. Ilmeisesti he saavat siitä etuja, että mitään ei vapauteta ja minkäänlaisia oikeuksia toisella puolella ei ole eikä kenelläkään muulla kuin ympäristöministeriön virkamiehillä. He hyppyyttävät jokaikistä ministeriä, paitsi demareja, jotka tietysti ovat rekrytoineetkin sinne nämä sääntelijät, joiden ansiosta meni 20 vuodeksi vuokra-asuntomarkkinat. Pitää paikkansa, että ympäristöministeriö on ollut voimassa vuodesta 84, mutta sitä ennen oli Matti Ahde sisäministeri ainakin 10 vuotta ja hoiti asunto- ja kaavoitusasioita. (Ed. Kautto: Ankaraa liioittelua!) — Kyllä näin on, ainakin joku demari.

Tässä nähdään, mitä tuhoa tehdään nimityspolitiikalla, kun jostakin virastosta tulee yhden puolueen nautintaoikeus. Sitten on eri puolilla suuria kaupunkeja rötöksiä. Mistähän nekin johtuvat? Kenen vika se on? Minä sanon, että se on tämän sääntelyn vika kyllä.

Ed. K a u t t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomauttaisin ministeri Tainalle, että se ei ollut Eka, vaan oli kysymyksessä Elanto, (Min. Taina: Sehän on sama asia!) joka anoi vuokra-asuntojen vapauttamista tai aravasäännösten vapauttamista, ja niille löytyi ostaja.

Tosiaan ministerin alaisena on semmoinen kuin Valtion asuntorahasto, ja sinne saa kyllä yhteyden. Siellä on kepulainen johtaja, ja hän varmaan ilolla kertoo, että aravavapautusanomuksia on tällä hetkellä noin 2 500 asunnon verran. Niitä olisi tullut hyvin paljon lisää, mutta rahaston johtokunta on ottanut sen kannan, että niihin ei tulla helposti suostumaan. Tässä yhteydessä voin ilmoittaa ja samalla ed. Ukkolallekin tiedoksi, että siinä johtokunnassa on täsmälleen yksi vasemmistolainen edustaja. Se olen minä, demari.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kautto jo korjailikin pahimpia virheitä ministerin puheenvuorosta. Kun ministeri totesi välihuutona, että se nyt on ihan sama, se nyt ei ole mitenkään sama. Ensinnäkään Elanto ei ole konkurssissa, ja se on toiminut neuvottelemalla ministeriön kanssa. Voin juuri sen vuoksi aivan asiallisesti sanoa, että kyllä näille ostajia löytyy, mutta löytyy aika harvoja ostajia, jotka suostuvat pitämään sopimuksen ehdot voimassa niin, että ne pysyvät vuokra-asuntoina ja niissä pysyvät tietyt sopimusehdot voimassa. Näin ollen juuri sen vuoksi voikin sanoa, että kyllä nähtävästi niillä osataan tehdä bisnestä. Haluan ihan asiallisesti sanoa, että jos ministeri Taina ja todennäköisesti jatkossa ainakin edustaja Taina on kiinnostunut näihin tutustumaan, niin varmasti voidaan näyttää, koska minä luulen, että tämä keskustelu voisi edes jollekin vuosikymmenelle tuottaa hyvää tulosta.

Sen sijaan, mennäkseni ed. Ukkolan puheenvuoroon, arvoisa puhemies, tiedän, mitä työjärjestys sanoo käyttäytymisestä. Kyllä minä todella toivoisin, että ed. Ukkola joskus ohimennen edes vaihteeksi muistaisi sosialidemokraatteja koskevat asiat oikein, niin että voisimme uskoa siihen, että hän on todellakin asiallisesti kaikkiin poliittisiin ryhmiin suhtautuva eikä olisi pelkoa hänen kaltaistensa vainoista, jos sattuisi omistamaan sosialidemokraattisen jäsenkirjan ja haluaisi virkamiehenä palvella tätä maata.

Ed. Louekoski (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä ajattelin olla tässä keskustelussa hiljaa, mutta ed. Ukkolalla on erinomainen taito hyppyyttää meitä demareita, ja hän ponnistutti minutkin ylös tältä tuoliltani. Minä kuitenkin haluaisin vain ihan lyhyesti korjata ed. Ukkolalle asiallisesti pari hänen pahaa väärinkäsitystään.

Ympäristöministeriö on kyllä perustettu prosessin tuloksena, jossa sosialidemokraateilla oli suuri osuus. Se perustettiin sen takia, että ympäristökysymykset ovat Suomessa nousseet niin tärkeälle sijalle rakentamisessa, kaavoituksessa, luonnonsuojelussa jnp., että sellainen erityisministeriö meillä tosiaankin tarvittiin ja tarvitaan.

Mitä tulee ministeriössä harjoitettuun nimityspolitiikkaan, niin siellä on vt. kansliapäällikkönä sosialidemokraatteihin lukeutuva, matalalla profiililla toimiva, hyvin koulutettu ja pitkän virkauran perusteella ansioitunut nainen, jota ei tulla nimittämään pysyvästi kansliapäällikön virkaan, ed. Ukkola. Siellä on virkakielto sosialidemokraateille. Sieltä on puhdistettu kaikki demarit tämän hallituksen aikana. Se on kemiallisesti puhdas kaikista sosialidemokraattisista vaikuttajista, jos ajatellaan esimerkiksi asuntorahastoa. Aravahan lopetettiin sen takia, että saadaan sieltä demarit ulos.

Mitä sitten tulee vuokramarkkinoihin, jotka kai ovat tässä keskustelun aiheena, niin on käynyt sillä tavalla, että vuokramarkkinat ovat syntyneet, kyllä, ne ovat syntyneet vuokranantajien ehdoilla. Vuokrataso on neljässä vuodessa noussut noin 40 prosenttia, ja ne asunnot, joita nyt on lunastutettu esimerkiksi Elannolta, on annettu pois ehdolla, että ne pysyvät vuokra-asuntoina. Tämä on sosialidemokraattista asuntopolitiikkaa.

Ministeri Taina: Arvoisa puhemies! Ed. O. Ojala, joka odottaa omaa puheenvuoroaan, on harmissaan vastauspuheenvuoroista, mutta kun täällä edustajat väittävät, että minä en tunne asioita, niin pakkohan näihin on aina vastata.

Ed. Kautto totesi, etten tuntisi, että on olemassa Asuntorahasto ja vapautushakemukset. Voin vakuuttaa, että kyllä todellakin olen ehtinyt näihin asioihin perehtyä ja tiedän, että näitä hakemuksia on vireillä. Myöskin Asuntorahastossa on asetettu työryhmä, joka pohtii, millä perusteella vapautuksia voitaisiin myöntää. Ministeriössä on keskusteltu siitä, että yhtenä ehtona olisi esimerkiksi se, että ne on säilytettävä vuokra-asuntokäytössä. Mielestäni se on kohtuullinen ehto, mikä näihin voitaisiin asettaa.

Pyydän anteeksi, että sekoitan Elannon ja Ekan. Itse asia on kuitenkin se, että tämä on esimerkkinä vapautuksen myöntämisestä. Olen todennut, että mielestäni silloin, kun yhdelle on vapautus myönnetty, siitä näkökulmasta on tarkasteltava myös muita vapautushakemuksia ja pyrittävä tasapuolisuuteen siinä suhteessa.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Puhemies Riitta Uosukainen lähetti meille kansanedustajille jokin aika sitten kirjeen, jossa hän meitä muistutti vastauspuheenvuorojen käyttämisestä. Ed. Laine on aikaisemminkin jo moneen kertaan todennut, että se on tavallaan meistä itsestämme kiinni, miten toimimme. En väitä, että olisin aina täysin puhdas itsekään, mutta olen kyllä koettanut edes aloittaa vastauspuheenvuoroni sillä, että vastaan sille, jonka varsinaiseen puheenvuoroon vastauspuheenvuorot yleensä pitäisi pyytää. Mutta, arvoisa puhemies, nyt minulla on varsinainen puheenvuoro ja nyt voin vapaasti puhua. (Ed. Kautto: Mitkä ohjeet?) — Ed. Kautto, meille on ilmeisesti ihan samat ohjeet puhemieheltä tullut itse kullekin.

Arvoisa puhemies! Palaan vielä lainvalmisteluun. Ministeri Taina vähätteli sitä kritiikkiä, mitä edustajat Kautto ja Seppänen ovat esittäneet lainvalmistelua kohtaan. Minusta on aika erikoista, että ministeri vähättelee. Kai ministeri kuitenkin on lukenut valiokunnan mietinnön. Haluan lukea muutaman kohdan valiokunnan mietinnöstä, jotta ei jäisi epäselvyyttä tai jäisi ainakin eduskunnan pöytäkirjoihin, että valiokunta on kiinnittänyt juuri huonoon valmisteluun huomiota.

Valiokunnan mietinnössä sivulla 4 todetaan: "Yleisperustelujen lopuksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia on jouduttu valiokuntakäsittelyn aikana muuttamaan varsin monissa lain sisällön kannalta keskeisissä seikoissa. Valiokunta toteaa, että esitys olisi tullut viimeistellä huolellisemmin ennen eduskunnalle antamista."

Sitten on ponsi: "Valiokunta edellyttääkin, että hallitus tarkoin seuraa uuden huoneenvuokralainsäädännön toimivuutta ja nopeasti tapahtuvan sääntelyn purkamisen ja vuokratason kehityksen vaikutuksia erityisesti vuokralaisten asemaan ja oikeuksiin sekä ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin mahdollisesti ilmenevien epäkohtien korjaamiseksi."

Sitten vielä lopuksi yleisperusteluissa valiokunta oikaisee vääriä tietoja: "Vielä valiokunta toteaa, että sääntelystä vapaiden vuokrasopimusten määrä on tällä hetkellä yli 150 000 eikä 30 000, kuten hallituksen esityksen Pääasiallisessa sisällössä todetaan."

Nämä olivat suorat siteeraukset mietinnöstä. Kun nämä ovat myös hallituspuolueiden edustajat valiokunnassa hyväksyneet, ne antavat ymmärtää ja selvästi kertovat, että laki on huonosti valmisteltu, siitä ei yksinkertaisesti päästä mihinkään.

Arvoisa puhemies! Olen jo aikaisemmin todennut eduskunnassa, että asuntopolitiikka on ollut pitkään tämän yhteiskunnan huonoimmin hoidettuja sektoreita. Nyt voi sanoa, että työllisyyspolitiikka on kaikkein huonoimmin hoidettu. Jo ennen tätä hallitusta asuntopolitiikan hoito on valitettavasti ollut huonoa, ja nyt lopullisesti voidaan sanoa, että tämän hallituksen aikana meillä ei enää mitään asuntopolitiikkaa olekaan. Asuntopolitiikka on annettu täysin markkinavoimien haltuun, ja sehän on tietenkin ollutkin kokoomuksen poliittinen tavoite. Kyllä minä ymmärrän ministeri Tainan puheenvuoroja, koska onhan aivan selvää, että ei kokoomusta eikä ed. Ukkolaakaan näytä kiinnostavan vuokralaisten asema tippaakaan. Ed. Ukkola sanoi, että hän säälii vuokranantajia, mutta ed. Ukkolalta en ole kuullut yhtään sympatian ilmaisua vuokralaisia kohtaan. Nimittäin, jos hän olisi tavannut vuokralaisia ja asukasjärjestöjen edustajia, hän kyllä tietäisi, mikä tilanne tänä päivänä on.

Ed. Kautto kertoi vuokrajonossa olevien ihmisten määrän pääkaupunkiseudulla. Koko maassa tällä hetkellä on noin 80 000 ihmistä vuokra-asuntojonossa. Häädöt ovat lisääntyneet. Ja mistä syystä? Häädöt eivät suinkaan ole lisääntyneet sen vuoksi, että ihmiset eläisivät huonoa elämää, vaan sen vuoksi, että ihmisillä ei yksinkertaisesti ole enää varaa maksaa vuokriaan. Siihen ovat puolestaan johtaneet sekä työttömyys että myös asumistuessa ja muissa sosiaaliturvaetuuksissa tapahtuneet leikkaukset. Eli asumisesta on yksinkertaisesti tullut monille ihmisille liian kallista.

Nyt juuri se, että tässä tilanteessa halutaan nimenomaan ideologisista syistä purkaa loputkin vuokrasääntelystä, on porvarihallituksen nimenomainen ideologinen lähtökohta. Se, että tämä eduskunta on jo uusien asuntojen osalta vuokrasääntelyn purkanut, olisi mielestäni saanut jo riittää. Olisi ollut syytä tarkastella tilannetta vähän pidemmällä aikavälillä ja katsoa, millainen kehitys vuokramarkkinoilla pidemmän päälle on. Sitten tulevat hallitukset, jos olisivat ideologisista syistä halunneet loputkin sääntelyt purkaa, olisivat voineet tehdä sen rauhassa ja ajan kanssa. Mutta ei, viime töikseen porvarihallitus ja porvarienemmistöinen eduskunta haluaa romuttaa loputkin siitä sääntelystä, mikä on edes osittain voinut turvata vuokralla asumista.

Itse esimerkiksi Helsingissä olen useissa vuokralaisjärjestöjen tilaisuuksissa joutunut vastaamaan kysymyksiin, siihen huolen aiheeseen, mikä vuokralaisilla on, onko nyt odotettavissa seuraavaksi, että kunnat ryhtyvät suuressa mittakaavassa myymään aravasäännöksistä vapautuvia asuintaloja, ja onko odotettavissa, että todellakin näistä asunnoista ne, joilla ei ole varaa itse lunastaa asuntoa, joutuvat pellolle, kuten sanonta kuuluu. Tämä huolen aihe on hyvin yleinen. En missään nimessä halua sitä vähätellä. Epäilen, että sellaisia kuntia tulee myös maassamme olemaan jatkossakin. Kyllä minä, aivan kuten ed. Nikula, epäilen, että tämä paljon lanseerattu sopimusvapaus, josta ministeri Tainakin puhui, tulee todella olemaan sitä ketun vapautta kanatarhassa.

Arvoisa puhemies! Melkein liikutuin, kun ministeri Taina kertoi omia kokemuksiaan vuokralla asumisesta. Jos me itse kukin niitä kertoisimme, niin ehkä se kuvaus vastaisi enemmän sitä todellisuutta, mitä vuokramarkkinoilla on ollut ja mitä vuokramarkkinoilla on tänään. Minäkin olen nimittäin elämästäni asunut suuren osan vuokralla ja voin sanoa, että ne kokemukset eivät olleet kovin miellyttäviä. Jos laitoit ilmoituksen maan johtavaan sanomalehteen ja ilmoitit olevasi yksinäinen nainen, jolla on hyvä ammatti kuitenkin ja joka hakee vuokra-asuntoa, niin ne kokemukset, minkälaisia soittoja eräät miehet, joita ei voi herrasmiehiksi kutsua, tekivät nimenomaan naisille, jotka vuokra-asuntoja hakivat, olivat hyvin ala-arvoisia.

Tämän lisäksi olen kokenut ne vaiheet, jolloin vuokranantajat, joita täällä kovin monet ovat puolustelleet, olivat kyllä valmiit vuokraamaan asuntojaan, kun maksoi pimeästi väliin. Siinä tilanteessa, jossa vuokra-asuntoja ei ollut runsaasti tarjolla, kyllä oli vuokralaiseksi haluavan, asuntoa tarvitsevan, harkittava, noudattaako yhteiskunnassa olevia säännöksiä vai katsooko läpi sormien lain kiertoa tilanteessa, jossa asuntoa tarjotaan. On aivan turha kuvitella, että tällaiset ilmiöt olisivat tästä yhteiskunnasta hävinneet. Niitä on, ja mitä vapaammiksi asuntomarkkinat tässä maassa päästetään, sitä enemmän täl-

laisia lieveilmiöitä tulee myös esiintymään. Tästä syystä, arvoisa puhemies, myöskään minä en ole valmis hyväksymään, että loput vuokrasääntelystä puretaan. Kannatan tämän lakiesityksen hylkäämistä.

Ed. Varpasuo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minun mielestäni porvarihallitus on kokonaisuudessaan onnistunut asuntopolitiikassa varsin hyvin. Sen näkee jo siitäkin, että opposition ja ed. O. Ojalankin hampaat lipsuvat tässä koko ajan. Tämä on sellaista hampaatonta arvostelua ja menneiden muistelemista eikä oikeastaan asiaan pureutumista. Tällä hetkellä suomalaisessa yhteiskunnassa on riittävästi asuntoja. Se täytyy todeta, että kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa toisiaan, mutta vapailla markkinoilla mm. kovanrahan vuokra-asuntoja on riittävästi ja kohtuullisella vuokralla. Näin ollen vuokrasääntelyn pitäminen, joka on poikkeustilanne, ei ole tällä hetkellä tarpeellista. On sitten eri asia, jos tulevaisuudessa havaitaan, että asiat kääntyvät toiseen suuntaan. Asioissa pitää olla rehellinen, on sitten porvari tai vasemmistolainen.

Ongelma, mikä on tällä hetkellä vuokra-asunnoissa ja mihin pitäisi kiinnittää huomiota, on, että jos niihin ei tehdä perusremontteja, niin ne poistuvat asumiskäytöstä. Siinä on se ongelma, että vuokrayhtiöt ovat niin huonossa tilassa, ettei niillä riitä varoja korjausten tekemiseen. Tämä taas johtuu siitä, mistä varoittelin jo ensimmäisellä eduskuntakaudella, kun säädettiin sellaisia aravavuokratalolakeja, että korotkin saadaan pääomittaa. Kyllähän se tiedetään, miten sellaisen yhtiön käy, jossa velkojen korotkin pääomitetaan. Niitäkään ei pystytä maksamaan. Eräänä päivänä, kun pitäisi tehdä remonttia, silloin huomataan, että on luu vetävän kädessä asioissa eikä ole rahaa minkäänlaiseen remonttiin. Tällainen olisi pitänyt alusta alkaen huomata.

Mutta asuntopolitiikka on minun mielestäni ihan kunnossa. On eräitä sosiaalisia piirejä, jotka eivät yksinkertaisesti pysty normaaleissa asuntooloissa asumaan, ja heille sopii ehkä laitoshoitotyyppinen, liekkimajatyyppinen asunto vähän sosiaalisesti paremmalla tasolla. Saattaa olla perusteltua, että tähän puoleen kiinnitetään huomiota, mutta asuntoja Suomessa on kyllä riittävästi.

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! Täällä on kaivattu tietoja siitä, miten vuokranantajat ovat suhtautuneet vuokrasääntelyyn tai tähän uuteen tilanteeseen. En tietenkään voi puhua kaikkien vuokranantajien puolesta, mutta kun itse olen ollut elämän ja kuoleman lakien perusteella yli kymmenen vuotta vuokranantaja, voin sanoa, että ei ole mitään valittamista vuokrasääntelystä. Se on toiminut hyvin, vuokratuotto on ollut kohtuullinen, ennen kaikkea tasainen. Olen myös asunut vuokralla ja kokemuksesta tiedän, että ne vuokranantajat, jotka pyrkivät saamaan niin kovaa vuokraa kuin mahdollista, aina kärsivät vuokratappioita. Sääntelyn aikana vuokrataso ei ollut niin korkea kuin nyt, on puhuttu, että se olisi noussut 40 prosenttia, mutta se takasi vuokranantajalle 6—8 prosenttia sijoitetulle pääomalle korkoa täysin inflaatiosuojattua sijoitusta vastaan. Sen parempaa systeemiä on vaikea ajatella. Nyt vuokranantajat joutuvat irtisanomaan sopimuksia tai vaatimaan vuokralaisilta sopimuksen perusteella vuokrankorotuksia, ja seuraukset tulevat olemaan hyvin vakavat yhteiskunnallisesti.

Arvoisa puhemies! Ehkä Suomen asuntopolitiikkaa, ennen kaikkea huoneenvuokrapolitiikkaa, on yleisimmin kuvattu sanalla tempoileva. Me olemme nyt todistamassa, ei ehkä tänään mutta huomenna, yhtä ratkaisua, joka merkitsee taas uutta tempaisua täysin päinvastaiseen suuntaan, kuin mihin on pyritty asioita rauhallisesti kehittämään. Meillä oikeastaan vuokramarkkinat ovat olleet tasapainossa vain ennen sotia. Sotien aikana pantiin vuokrasäännöstely päälle hyvin ankarana ja sitä vähin erin sitten lievennettiin, kunnes se poistettiin 32 vuotta sitten 60-luvun alussa suurimmassa osassa maata. Sen seurauksena syntyi tilanne, jonka nyt pelkään syntyvän: Vuokralaisia irtisanottiin, kun he eivät suostuneet vuokrankorotuksiin. Häätövankkurit olivat jokakuukautinen näky muun muassa Helsingin kaduilla. Sen seurauksena, sivumennen sanoen, hyvät porvarit, joita on täällä paikalla valitettavan harvoja, vain parhaasta päästä, vuonna 1966 tuli vasemmistoenemmistöinen eduskunta.

Kun lähes kahden miljoonan ihmisen elämisen perusedellytystä, joka on asunto, pysyvyydeltään, taloudelliselta hinnaltaan, järkytetään, se merkitsee kyllä poliittisesti mahtavaa liikettä. Suomen poliittiset murrokset ovat aina liittyneet vuokraukseen, jos ei huoneenvuokraan niin torppien vuokraan, sen me voimme historiasta kyllä hyvin nähdä.

Sitten 70-luvulla yritettiin säännöstelyä pikku hiljaa lieventää. On aika mainiota muuten, että

nykyisen kohta katoavan sääntelyn perusajatuksen hahmotteli kokoomuksen silloinen kansanedustaja Ilkka Suominen. Se oli kokoomuksen hinta, että päästiin säännöstelystä sääntelyyn, että kokoomus suostui hyväksymään ns. Eec-suojalait.

Arvoisa puhemies! En halua tätä muisteloa viedä tämän pidemmälle, mutta toivon mukaan tämäkin 3,5 minuutin katsaus antaa jonkinlaisen käsityksen siitä, että kun sanon, että nyt ollaan tekemässä uutta tempaisua suomalaisessa huoneenvuokrapolitiikassa, niin tiedän, mistä puhun, ja asia on juuri näin.

Sääntelyn aikana on pyritty parinkymmenen vuoden aikana ajamaan vuokratasoa sellaiseen tilaan, että se olisi tuotoltaan juuri kohtuullinen. Ongelmana on ollut tietysti koko ajan vuokra-asuntojen niukkuus. Meillä on edelleen tilanne se, että yksityisistä vuokranantajista yli puolet on yksityishenkilöitä tai kuolinpesiä. Tämä tekee yksityiset vapaarahoitteiset vuokramarkkinat äärettömän epävarmoiksi, koska ihmiset saattavat myydä hyvinkin nopealla päätöksenteolla asuntoja. Yleensä niitä eivät kuitenkaan yksityishenkilöt hanki pysyviksi sijoituksiksi. Vuokralaiset tietävät, että 1 vuosi, 2, 10 ehkä 15 vuotta asumista on edessä, mutta jonakin päivänä asunto myydään.

Meidän vuokramarkkinamme tässä suhteessa poikkeavat siitä, mitä Keski-Euroopassa on, jossa on vakiintuneita sijoittajia, lähinnä eläkerahastot ovat sijoittaneet rahansa vuokrahuoneistoihin. Siellä vuokrasuhteet ovat hyvin rauhalliset juuri sen takia, että vuokranantaja on instituutio, joka aikoo pitää hamaan maailman loppuun talon pystyssä ja jonka ainoana intressinä on saada jatkuvasti vakaata, turvattua tuloa asunnosta, eivätkä myynnit tule kysymykseen. Ihmisten eläkkeet maksetaan vuokratuloilla.

Vihreä eduskuntaryhmä teki, arvoisa puhemies, jo ensimmäisenä eduskuntavuotena esityksen, että meillä eläkelaitosten takaisinlainausta, joka, niin kuin tullaan näkemään, on yksi eläkepommin pahimpia aiheuttajia, rajoitettaisiin asteittain ja ohjattaisiin eläkerahastoja sijoittamaan vapaarahoitteisiin asuntoihin, mutta sinnepä se valiokunnan mappiin valitettavasti tuo hyvä aloite jäi. Kerran se tullaan vielä ottamaan esille, jos ei meidän, niin joidenkin muiden ajattelukykyisten poliitikkojen toimesta.

Arvoisa puhemies! Se, mitä hallitus nyt esittää ja mikä tulee hyväksytyksi, jos täällä poliittiset ryhmämääräykset kestävät, tulee ilmeisesti johtamaan siihen, että muutaman vuoden kuluessa epätasapaino vuokramarkkinoilla tulee jyrkentymään. Häiriöt vuokramarkkinoilla, ennen kaikkea vuokralaisten turvattomuus taloudellisessa ja oikeudellisessa mielessä, tulevat johtamaan vahvaan ja vakavaan poliittiseen liikehdintään. Pelkään pahoin, että sitä, mitä on parinkymmenen vuoden aikana yritetty rakentaa, tasapainoa vuokranantajan tuottotarpeen ja vuokralaisen maksukyvyn välillä — ainahan siinä joudutaan tinkimään molemmin puolin — ryhdytään havittelemaan uudelleen. Ennen sitä tullaan näkemään valtavia inhimillisiä tragedioita, kun vuokralaisia ruvetaan irtisanomaan sen johdosta, että he eivät voi suostua esitettyihin vuokrankorotusvaatimuksiin.

Sitä, mitä hallitus on tässä tehnyt, voidaan pitää tietysti tavoitteena. En kiistä sitä, että olisi kaikille edullista, että olisi tasapainoiset markkinat, joihin tarvittaisiin mahdollisimman vähän ohjailua ja sääntelyä. Mutta sen aikaansaamiseksi ei ole muutettava huoneenvuokralakia, vaan on aikaansaatava vahva sijoitustoiminta nimenomaan eläkerahastojen ja miksei monien muidenkin vuokra-asuntoihin. Meidän on päästävä siitä, että yksityiset henkilöt ja kuolinpesät vastaavat vuokra-asuntojen tarjonnan suurimmasta osasta, tilanteeseen, jossa valtaosan, sanotaan 80 prosenttia, vuokra-asunnoista omistaa sijoittajataho, joku, jonka intressinä on saada rahat kiviseinään, jossa ne säilyvät ikuisesti ja ovat turvattuja inflaatiolta. Jos niin kuin sanoin, jos vuokranantaja haluaa välttää luottotappioita, on viisasta pitää vuokrat kohtuullisina.

Toivon mukaan tähän tilanteeseen joskus päästään, mutta nyt se, mitä hallitus ja hallituspuolueet tulevat tekemään, merkitsee, että siihen päästään hyvin syvältä koukaten. Ennen kaikkea se koukkaus tapahtuu satojentuhansien ihmisten elämän perusedellytysten järkyttämisen kautta.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En usko, että näin synkkä tulevaisuus tämän asian tiimoilta on seurauksena, kuten ed. Nikula ennakoi. Mutta aikahan sitten jättää asian nähtäväksi. Silloin kun vanhojen asuntojen vuokrat vapautettiin sääntelystä, ennakoitiin myös, että tuho tulee, mutta en halua tästä kiistellä.

Ed. Nikulan puheenvuorossa oli viimeinen osuus minusta erinomaisen hyvä. Tarvitaan juuri eläkesäätiöitä ja rahastoja, siis ei pelkästään yksityisiä vuokranantajasijoittajia vaan suurempia institutionaalisia sijoittajia, jotka haluavat turvatun tuoton ja sillä tavalla antavat turvan myös

vuokralaiselle. Eläkesäätiö tai muu vastaava, joka tekee tätä työtä voitokseen, on kuitenkin sen verran suuri yhtiö, että vuokralainen on sillä tavalla turvattu. Näinhän esimerkiksi aika paljon Englannissa ja Yhdysvalloissa järjestelmä toimii. Siellä ei vuokralla asumista pidetä sillä tavalla ongelmallisena kuin se tähän saakka on meillä ollut.

Voi kysyä, miksi se on ollut niin vaikeata, minkä vuoksi nämä ristiriidat ovat kiristyneet. Ei minulla henkilökohtaisesti, mutta muutamalla sukulaisellani on ollut vuokralaisia. Kyllä vuokralaistenkin turva on aika hyvä, sillä vaikka sotketaan ja tuhotaan asunto, niin ei tahdo millään päästä vuokralaisesta eroon. Toivoisin, että tällainen järkevä vapautuminen, mitä nyt laissa esitetään, toisi parannuksen myös asian tähän puoleen.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Ed. Aittoniemi korosti äsken, että tähän asiaan pitää suhtautua rehellisesti. On varmasti ihan paikallaan näin todeta. Mutta jos, ed. Aittoniemi, me kaikki nyt esillä olevaan hallituksen esitykseen suhtaudumme rehellisellä mielellä, niin kyllä meidän on se myönnettävä, että tässä tapahtuu nyt lainsäädäntöä heikomman osapuolen kustannuksella. Siitä on kiistatta kysymys.

Minua kyllä hämmästytti, että ministeri Taina, joka tässä talossa on muutaman vuoden ajan ja ehkä vähän jo edellisen kauden aikanakin tunnettu kuitenkin sosiaalipoliittisissa asioissa, sanoisin, ainakin tasapuolisempana kuin eräät muut kokoomuslaiset, nyt katsoo, että vuokrasuhteita solmittaessa olisi kaksi tasaveroista osapuolta. Jossakin tapauksessa varmasti näinkin on, koska eiväthän kaikki vuokranantajat ole kelvottomia tai ylimielisiä tai yksipuolisia, mutta yleisempi suuntaus on toinen.

Minä kiinnitän huomiota siihen, kun perustuslakivaliokunta kuunteli valtiosääntöasiantuntijoita ja myös erityisesti vuokrasuhteita tuntevia asiantuntijoita, niin esimerkiksi professori Saarnilehto sanoi tähän tapaan: "Säännellyssä vuokrasuhteessa oleellinen muutos" — siis tässä esityksessä — "on se, että toistaiseksi jatkuvassa vuokrasuhteessa vuokranantajalla olisi irtisanomalla vuokrasopimus mahdollisuus aivan toisella tavoin kuin aikaisemmin vaatia vuokralaiselta korotuksia, joihin tämän olisi alistuttava, jos haluaisi edelleen asua huoneistossa."

Niin kuin koetin korostaa, professori Saarnilehto on, väitän, tämän alan paras tai ainakin yksi parhaista asiantuntijoista Suomessa.

Saarnilehto jatkaa edelleen näin: "Vuokralaisen hallinnan suoja muuttuu vuokralaisen asemaa heikentävästi, ja asianmukaista olisi kiinnittää oikeusaseman muutokseen huomiota vuokralaisen näkökulmasta."

Totean ikään kuin vastauksena ed. Seppäsen ensimmäisessä puheenvuorossa esittämään toteamukseen siitä, että perustuslakivaliokunta ei kuitenkaan katsonut tätä asiaa mitenkään perustuslain säätämisjärjestyksessä toteutettavaksi, että vaikka siis oli professori Saarnilehdon kaltainen lausunto, niin esimerkiksi professori Saraviita sanoi näin: "Hallituksen esitys heikentää toisen sopijapuolen asemaa, mutta se ei ole valtiosääntöongelma. Kysymys ei ole sopimusvapauteen puuttumisesta tavalla, jota voitaisiin luonnehtia perustuslain vastaiseksi taannehtivuudeksi." Asiantuntijat eivät siis kuitenkaan todenneet, että tämä olisi perustuslain vastainen, ja perustuslakivaliokunta näihin asiantuntijakäsityksiin sitten lausunnossaan yhtyi. Olen kuitenkin iloinen, että tällainen hallituksen esitys ei eduskunnan ainakaan yksimielistä hyväksymistä saa.

Ed. Seppänen kiinnitti huomiota siihen, mitenkä vuokrien korotuksia on tapahtunut lyhyenä aikana. Hän puhui 40 prosentin korotuksesta. Menemättä nyt varmuuteen, onko tämä valtakunnallinen keskiarvoluku tai esimerkiksi pääkaupunkiseudun keskiarvoluku, niin suunta on ainakin ollut tämänkaltainen. Minua kyllä hirvittää, kun tämän päälle, siis jo tapahtuneen 40 prosentin korotuksen päälle, esimerkiksi Turussa on nyt tehty päätökset siitä, että kaupungin vuokra-asunnoissa huhtikuun alusta vuokria korotetaan 6 markkaa, 5,85 markkaa ja 7 markkaa neliötä kohti kuukaudessa. Se on hurjan suuri korotus, kun se kohdistuu esimerkiksi vielä niin pienituloisiin kuin nyt yleensä eläkeläiset tai muut pienituloiset ovat. Tämä on kohtuuton korotus.

Minä lähetin tästä kirjeen ministeri Tainalle ja kehotin ministeriötä kiinnittämään huomiota tällaiseen asiaan, mutta en ainakaan vielä ole saanut mitään vastausta. Aikaisemmin tällaisiin kysymyksiin puututtiin asuntohallituksen piiristä toteamalla, että tällaiset korotukset ovat kohtuuttomia. Kun sitten on vielä todella tapahtunut asumistuen osalta sellaiset heikennykset kuin vuonna 93 ja nyt suunnitellaan taas tänä vuonna toteutettavaksi, niin ei asumistuilla korvata niitä menetyksiä, joita vuokralaisille aiheutuu.

Arvoisa puhemies! Tässä on joukko niitä syitä, joiden vuoksi myös kannatan esillä olevan hallituksen esityksen hylkäämistä.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Totean ed. Laineelle sen, kun hän puhui Turun vuokrien korotuksesta, että minä en tunne asiaa, mutta on itsestäänselvää, että perityillä vuokrilla täytyy pystyä korvaamaan ylläpitokustannukset ja pääomakustannukset. Jos niin ei käy, vaan esimerkiksi korkoja joudutaan pääomittamaan, ottamaan lisää lainaa remonttikustannuksiin, se tie on hyvin lyhyt. Sen varmasti ed. Lainekin ymmärtää, että kyllä nämä kustannukset täytyy periä vuokrina. Se on sitten eri asia, jos ihmiset eivät pysty maksamaan tällaisia vuokria. Silloin täytyy antaa asumistukea. (Ed. Laine: Mutta kun sitä ei anneta!) Mutta tämä on aivan selkeä asia.

On aivan selvä asia myös se, että sen, joka omistaa kovanrahan asunnon, täytyy siitä saada ne tulot, joista jää hänelle myös pieni voitto, kohtuullinen korvaus siitä pääomasta, jonka hän on siihen asettanut.

Tällä hetkellä, minä tiedän kokemuksesta, en minä ole mikään vuokranantaja, mutta oli yksiö, jota yritettiin panna vuokralle, siitä on aikaa nyt jo kyllä puolitoista vuotta. Vuokran suuruus oli 300 markkaa alempi kuin oli aikaisemmin peritty vastaavasta yksiöstä Tampereella. Ei se mennyt vuokralle, koska toiset tarjosivat halvemmalla. Mikä nyt tällä hetkellä on tilanne, sitä minä en tiedä. Mutta minä en noihin 40 prosentin vuokrankorotuksiin usko ollenkaan. Täytyy olla poikkeus silloin, erilaiset tapaukset.

Mutta kustannukset on tultava vuokrayhtiöillekin, taikka eräänä päivänä on loppu edessä, jos kustannuksia ei peritä. Yhteiskunnan täytyy auttaa vähäosaisia silloin nimenomaan asumistuen muodossa. Tämä on oikea ratkaisu.

Ed. Laine (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri sen unohdin sanoa, että näihin asuntoihin ei myönnetä asumistukea. Kun nyt on asumistuen leikkaukset yleensä meneillään, ei ole mitään uskomista siihen, että nyt ryhdyttäisiin maksamaan, kun tähän saakka ei ole maksettu.

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Ed. Ukkola on käyttänyt monia reippaita puheenvuoroja. Minä olisin hänen osaltaan hieman huolestunut siinä mielessä, että tässä maassa on näinä aikoina voimakas liberalismi mennyt jo eteenpäin, oikeastaan niin voimakkaasti, että tämän eduskuntakauden päätyttyä näyttää siltä, ettei maassa ole enää mitään liberalisoitavaa, jolloin se aate, jota ed. Ukkola puolueensa puheenjohtajana edustaa, ilmeisesti kuihtuu ja kuolee, ei ole enää eväitä sille. (Ed. Ukkola: Tupakkalaki! Videolaki!)

Arvoisa puhemies! Kymmenen vuotta sitten Suomessa elettiin pitkälti toisenlaista aikaa kuin tänä päivänä. Jos silloin olisi käsitelty tällaisia asioita, joita on viime aikoina tässä salissa käsitelty, olisivat varmasti tunteet olleet kovinkin toisenlaisia. On syytä ehkä hieman tarkastella huoneenvuokralain yhteydessä yleisesti tätä kehitystä. Se liittyy, sanoisin, kaikilta osin kuitenkin, rouva puhemies, tähän asiaan.

Vajaat kymmenen vuotta sitten tässä maassa vapautettiin rahamarkkinat kertarysäyksellä, padot avattiin. Nyt tiedetään, mikä on tulos: valtava pankkikriisi kasinotalouden jäljiltä, ihmisiä, yrityksiä valtavissa vaikeuksissa, ja kansa, köyhin kansa maksaa kallista laskua siitä, kun padot avattiin rahamarkkinoilla hallitsemattomasti, sääntelemättä.

Yksi syy oli se, että oli eletty valtavan sääntelyn aikaa hyvin pitkään ja sitten yhtäkkiä rysäytettiin kaikki auki. Seuraukset ovat olleet murheelliset. Se on näkynyt myös asuntoasioissa viime vuosina. Ihmiset ovat suurissa vaikeuksissa niin omistusasuntojensa kanssa, ns. omistusasuntojen, jotka ovat velalla hankittuja, kuin myös vuokralaiset ja vuokrataloyhtiöt ovat ajautuneet valtaviin vaikeuksiin. Rahamarkkinoiden vapauttamisen pitäisi olla meille sellainen oppi yhteiskunnassa ja päätöksenteossa, että nyt tehtäisiin päätökset paljon syvemmän harkinnan jälkeen, kuin mitä on tapahtunut. (Ed. Aittoniemi: Ei tässä ole kertarysäyksestä kysymys!)

Taannoin hyväksyttiin uusi alkoholilaki, jossa oli sama tilanne. Sen pakotti Euroopan unioni muuttamaan, pitkälti liberalisoimaan, ja seuraukset ovat murheelliset, kun katsotaan vähän päästä, miten itätuonti ja moni muu asia alkaa pyöriä. (Ed. Aittoniemi: Olen nähnyt vähemmän juoppoja kuin aikaisemmin!) Tilanne oli se, että meillä oli säännelty, sinänsä varsin hyvä järjestelmä, mutta sitten se purettiin eduskunnassa holtittomasti, ja seuraukset ovat huonot.

Nyt olemme käsittelemässä markkinavoimien vapauttamisen yhtä merkittävää osaa, vuokrasääntelyn purkamista. Henkilökohtaisesti näen, että vuokrasääntelystä pitää päästä eroon, mutta sen pitää tapahtua hallitusti, niin kuin aikaisempienkin patojen avaamisen olisi pitänyt tapahtua hallitusti. Nimenomaan se tapahtuu hallitusti sillä tavalla, että lainsäädäntö rakennetaan sellaiseksi, että kohtuuttomuudet, niin väärinkäytöksien osalta kuin myös kohtuuttomien sopimusehtojen käyttöönotto niin taloudellisessa mielessä

kuin muutoinkin, estetään lainsäädännöllä. Näin pitää suojella heikompaa osapuolta. Näissä kaikissa kysymyksissä heikoin osapuoli niin rahamarkkinoilla, alkoholipolitiikassa kuin vuokra-asioissakin on tavallinen, vähävaraisin kansanosa, joka sitten joutuu kärsimään ja maksamaan murheelliset laskut. (Ed. Aittoniemi: Tässähän on edetty portaittain!)

Huoneenvuokralain muutos on merkittävä asia. Se koskettaa noin 700 000:ta vuokrasuhdetta, 600 000:ta asuinhuonetta ja 100 000:n suuruusluokkaa olevaa liikehuoneistoa, eli kysymys on varsin suuresta yhteiskunnallisesta asiasta. On syytä muistaa se, että tosiaankin vuokralaiset yleensä ovat ehkä hieman vähävaraisempaa, keskimääräistä vähävaraisempaa kansanosaa. Silloin lainsäätäjän pitää hyvin tarkkaan olla tietoinen siitä, miten vapautus suoritetaan, jotta heikompiosaiset eivät joudu siitä kärsimään.

Lakiesitys oli laadittu, en tiedä, oliko siinä kiirettä ollut vai mikä oli syynä, niin, että siellä oli paljon puutteita, kuten valiokunnan mietinnön yleisperustelujen lopussa todetaan. Varsin moni pykälä kirjoitettiin kokonaan uudestaan tai merkittävältä osin muutettiin valiokunnassa. Tämä osoittaa sitä, että valmistelu ei ole ollut riittävän huolellista ja tasapuolista. Vastuun kantaa ilman muuta asianomainen, valmistelua johtanut ministeri, sitten myös koko hallitus.

Lakiesitystä käsiteltiin ympäristövaliokunnassa kyllä melko huolellisesti. Asiantuntijoita kuultiin paljonkin, mutta asiantuntijoiden kuulemisen loppuvaiheessa ensinnäkin pyydettiin lakivaliokunnalta lausuntoa. Ed. Aittoniemi jo totesi, että kyllä halua olisi ollut antaa se lausunto, mutta aika ei siihen riittänyt. (Ed. Aittoniemi: Demarit jarruttelivat muita asioita!) Lakivaliokunnan lausuntoa ei valitettavasti saatu, joka tällaisessa asiassa olisi ollut äärettömän tärkeä. Nyt emme pysty sanomaan, täyttääkö esitys ne edellytykset, jotka kunnolliselta lainsäädännöltä tällaisessa asiassa vaaditaan.

Loppuvaiheessa ympäristövaliokunta pyysi oikeusministeriötä ja ympäristöministeriötä yhdessä laatimaan muutosesitykset niihin pykäliin, jotka esille erityisen ongelmallisina nousivat, ja nämä ministeriöt eli niiden virkamiehet tekivät työtä kiireesti viimeisinä päivinä viime viikolla. Sen tuloksena valiokunnassa loppukäsittelyssä erittäin monet pykälät kirjoitettiin siis uusiksi ja niitä muutettiin.

Henkilökohtaisesti jäin miettimään sitä, näinkö me voimme menetellä, että esimerkiksi muut valtioneuvoston jäsenet eivät tiedä, minkälaista lainsäädäntöä hallitus itse asiassa esittää, kun ministeriöiden virkamiehet tekevät esitykset suoraan valiokunnalle ja valiokunnassa ei ollut enää mahdollisuutta kuulla muutetuista pykälistä asiantuntijoita, joten tämä esitys, joka on käsittelyssä tällä hetkellä, on kahden ministeriön virkamiesten esitys eduskunnan täysistunnolle. Ympäristövaliokunnan kanta on siinä vain muodollisesti kirjattu ja enemmistön kanta siihen muotoon, että se hyväksyttäisiin.

Itse valiokunnan jäsenenä en pystynyt paneutumaan asiaan enää siinä vaiheessa sillä tavalla, että tietäisin, miten tämä lainsäädäntö käytännössä tulee toimimaan, miten se turvaa vuokralaisen, heikomman osapuolen, oikeudet ja edut kohtuullisesti, kun sääntely puretaan. Tästä ei minulle syntynyt varmuutta. En voinut yhtyä lähinnä vasemmiston ja vihreiden vastalauseeseen sen tähden, että he esittävät edelleen tiukan holhouksen ja sääntelyn ylläpitoa, jota meillä on tuhoisinkin seurauksin 60-luvulta aina näihin asti harjoitettu. En halunnut yhtyä siihen, koska näen, että sääntelyä on purettava ja ajankohtakin siihen on kohtuullisen hyvä. Siksi en yhtynyt opposition vastalauseeseen sisällön osalta, mutta jätin oman vastalauseeni siitä, että valmistelu on ollut sellaista, joka ei täytä näin vakavassa asiassa lainsäädännöltä vaadittavaa tarkkuutta ja huolellisuutta ja perusteellisuutta. (Ed. Aittoniemi: Jos lopputulos tyydytti, miksi siihen vastalauseen laitoitte?) — Lopputulos on monelta osin varmasti vieläkin heikko, mutta siihen ei ole ollut aikaa riittävästi paneutua eikä asiantuntijoita ole siis kuultu niistä muutoksista, jotka tänne loppujen lopuksi tulivat.

Oma puumerkkini jäi tähän lakiesitykseen siltä osin, että sivulla 4 oleva ponsi on esittämäni ja muotoilemani, ja se yksimielisesti hyväksyttiin. Tiedän hyvin, että ponsilla ei suurta merkitystä ole, mutta siitä huolimatta on syytä tässä yhteydessä hyvinkin voimakkaasti korostaa sitä, että hallituksen tulee tarkoin seurata uuden huoneenvuokralainsäädännön toimivuutta ja nopeasti tapahtuvan sääntelyn purkamisen ja vuokratason kehityksen vaikutuksia erityisesti vuokralaisten asemaan ja oikeuksiin. Tämä on hyvin tärkeää tällaisen uudistuksen kyseessä ollen. (Ed. Aittoniemi: Se on varmaan yleisin ponsi!) — Se on ihan hyvä ponsi, ja hyvyys tuli ilmeisesti siinä esille, että sen koko valiokunta oli yksimielisesti hyväksymässä.

Arvoisa puhemies! Kun tämä lakiesitys on nyt käsittelyssä, voi sen yhteydessä, jos puhemies sallii, mainita myös, että rakennuslain käsittely,

joka valiokunnassa oli, liittyy vähän asuntoasioihinkin, oli surkuhupaisa tapahtumasarja ja hallitus siitä ansaitsee pitkän miinuksen. Ympäristöministeriöstä on tullut viime aikoina siis heikosti valmisteltuja esityksiä, jotka valiokunnassa ovat sitten yskityttäneet tarpeettomankin paljon. Olkoot nämä kaikki kokemukset opiksi tuleville hallituksille ja ministereille!

Ed. Korhonen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A l a r a n t a : Arvoisa puhemies! Kaikella kunnioituksella ed. Kankaanniemen puheenvuoroa ja häntä itseäänkin kohtaan haluan kyllä todeta, että hänen puheenvuoroaan kuunnellessa tuli mieleen vanha sananparsi, että pata kattilaa soimaa. Ensiksi siitä syystä, että ed. Kankaanniemihän oli itse pitkään tämän istuvan hallituksen ministeri ja varmaan tuntee lain valmistelutyön henkilökohtaisten kokemustenkin perusteella ja luultavasti myös sen inhimillisyyden, joka ehkä virkamiesvalmisteluun ja kaikkien ihmisten työhön ylipäätään täällä liittyy.

Toinen peruste tuolle sananparren lainaamiselle on minusta se, että ed. Kankaanniemen mietintöön liittämä vastalausekin osoittaa tietynlaista inhimillisyyttä, jonka hän toki puheenvuorossaan myös myönsi.

Me olimme ed. Kankaanniemen kanssa viime vaalikaudella sosiaalivaliokunnan jäseniä, ja totuimme silloin sellaiseen työskentelyyn, jota ympäristövaliokuntakin olisi varmaan tässä yhteydessä voinut toteuttaa. Joskus valiokunnan kokoukset alkoivat aamulla kello 7 ja päättyivät illan myöhäisinä tunteina. Eli jos meidän kansanedustajien työmoraali olisi hieman parempi kuin mitä tämäkin istunto osoittaa, niin kyllä täällä varmaan parempaan lainsäädäntötyöhön päästäisiin.

Tästä vaalikauden toiseksi viimeisestä istunnosta oli muistiinpanoni mukaan poissa nimenhuudosta jo 82 kansanedustajaa, eikä meitä nytkään täällä ole enää kovin monta. Joillakin ryhmillä on kuulema istunnon aikana alkanut vaalikauden työskentelyn päättäjäistilaisuuksia. Kyllä me saamme täällä katsella peiliin yhdessä, jos työmme jälki ei ole hyvää.

Ed. K a n k a a n n i e m i : Arvoisa puhemies! Ed. Alarannalle totean, että kyllä tätä huoneenvuokralainsäädäntöä valmisteltiin tietysti jo silloin, kun olin vielä valtioneuvoston jäsen, mutta valmistelu valitettavasti tapahtui niin paljon yhden ministeriön sisässä, että siihen eivät muut ministeriöt enkä itsekään, vaikka kaikkien ministerivaliokuntien ja työryhmien jäsen olin, päässyt paneutumaan sillä tiiviydellä, mikä olisi ollut tarpeen. Tämä on yksi ongelma, ja siihen halusin puheenvuorossani kiinnittää huomiota, että kun tuodaan vielä loppumetreillä tavattoman paljon uusia pykäliä, niin pääosa ministereistä jää kokonaan ulkopuolelle. Eivät he tiedä, mitä valtioneuvoston nimissä eduskuntaan tuodaan, kun näin tapahtuu. Tätä paheksun, myös sitä, että kaikki ministerit eivät voi tietystikään jokaista asiaa olla valmistelemassa riittävästi. Siihen on luonnollisesti ajankäytölliset ja muut esteet.

Eduskunnan työmoraalin osalta niin ympäristövaliokunnassa kuin tämän illan istunnossa yhdyn täysin siihen, mitä ed. Alaranta sanoi. On ikävä, että juhlia pidetään täysistunnon aikana ja toisaalta, että edustajat eivät ole paikalla eivätkä osallistu tällaista asiaa koskevaan käsittelyyn, kuin nytkin on kysymyksessä. Satojentuhansien ihmisten asumisesta on kysymys.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

11) Ehdotus puhemiehelle tulevasta määrärahasta niiden kulujen korvaamiseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien aikana

Ainoa käsittely
Valtiovarainvaliokunnan kirjelmä

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan kirjelmä, joka luetaan.

Sihteeri lukee:

"Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Helsinki 17.12.1994

Eduskunnalle

Edustajanpalkkiosta annetun lain 6 §:n nojalla valtiovarainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa Eduskunnan päätettäväksi,

että Eduskunnan Puhemies saa niiden kulujen korvaukseksi, joita hänellä on ollut valtiopäivien

aikana, 4 000 markan määrärahan kuukausittain.

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

Puheenjohtaja Aapo Saari

Valiokuntasihteeri Arvo J. Kämppi"

Keskustelua ei synny.

Valtiovarainvaliokunnan ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna perjantaina kello 10.

Täysistunto lopetetaan kello 19.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen